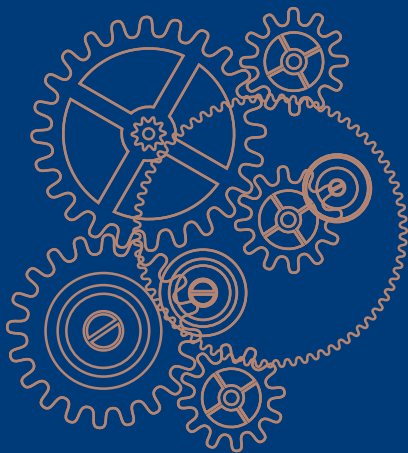

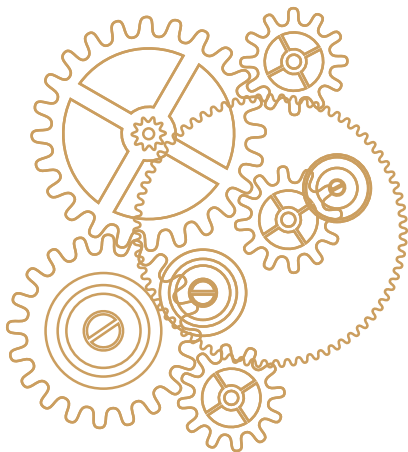
Rada Evropy

P A S

na cestu za tvými právy

Rada Evropy

P A S

na cestu za tvými právy

Vítej na cestě

Život je jako úžasná cesta. Všichni, kteří po ní jdeme - a je nás hodně – chceme, aby naše putování bylo co nejbezpečnější, nejzábavnější a nejšťastnější. Nejlepší způsob jak toho dosáhnout je respektovat práva druhých. A platí to pro všechny – dospělé i děti.

Určitě jsi už mockrát slyšel/a, co všechno nesmíš dělat nebo říkat. Nesmíš například ničit to, co patří někomu jinému, krást, ubližovat jiným, nebo je urážet. Řekl ti ale někdy někdo, že máš také svá práva?

V ruce držíš cestovní pas, se kterým se můžeš vydat na cestu po tvých právech. Než dojdeš k cíli, čeká tě šest zastávek. Na každé z nich se dozvíš něco nového o svých právech a splníš pár jednoduchých úkolů. Až skončíš, můžeš si vyzvednout vízum k právům, která jsi právě prozkoumal. Znamená to, že se budeš umět líp bránit i pomáhat ostatním dětem, aby to dokázaly také.

Každý kluk nebo holka mladší osmnácti let má svá určitá specifická práva. Seznam těchto práv i kroků, které musí každá vláda k jejich zajištění učinit, je uveden v Úmluvě OSN o právech dítěte z roku 1989.

Zastávka první –
*tvé právo na život,
na ochranu a vývoj*

Život, ochrana, vývoj

- Máš právo na to, aby se veškerá rozhodnutí, jež se tě týkají, řídila tvými zájmy, bez ohledu například na tvůj původ, názory, vyznání nebo pohlaví.
- Máš právo na život a na vyvážený a zdravý tělesný, mentální, duchovní, morální a sociální rozvoj.
- Máš právo na stravu, oblečení, obydlí a ochranu zdraví.

- Máš právo na ochranu vůči všem formám vykořisťování, zneužívání a fyzického či psychologického násilí, i kdyby k němu docházelo v rodině nebo v zařízeních péče o dítě.
- Máš právo na takovou úroveň vzdělání, která zajistí co nejuplnější rozvoj tvé osobnosti, nadání a schopností. Tvé vzdělání tě musí naučit respektu práv a svobody ostatních a připravit tě na zodpovědný život ve svobodné společnosti, v duchu porozumění, míru, tolerance, rovnosti a přátelství mezi všemi národy.
- Máš právo na širokou škálu objektivních informací.
- Trpíš-li mentálním nebo fyzickým postižením, máš právo žít důstojným životem a plně se tak integrovat do společnosti, rozvíjet svou osobnost a být co nejvíc samostatný/á.
- Máš právo na volný čas, na hraní a různé rekreační, umělecké a kulturní aktivity v prostředí vhodném pro tvůj věk, jež respektuje tvá práva.

Získej vízum:

Promluv si se svým učitelem a přihlas se, že tato práva vysvětlíš svým spolužákům. Můžeš dokonce navrhnout, že pro školu vyrobíš plakát.

Zastávka druhá –
*tvoje totožnost, tvůj
soukromý a rodinný život*

Tvoje totožnost, tvůj soukromý a rodinný život

- Máš právo na jméno, národnost a ochranu své totožnosti. Patříš-li k etnické, náboženské či jazykové menšině, nikdo ti nesmí upírat právo žít v souladu s vlastní kulturou, vyznávat své náboženství nebo používat jazyk své skupiny.

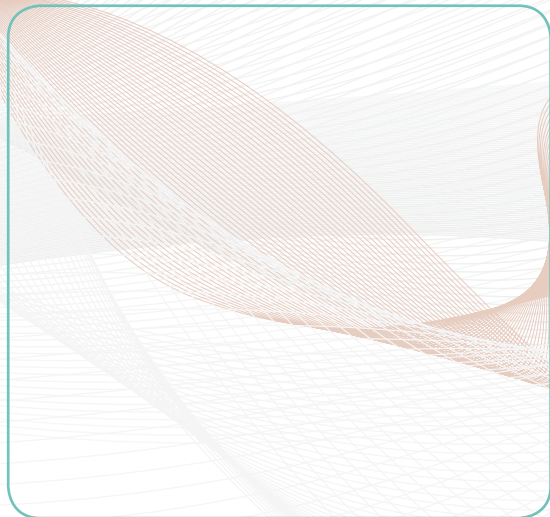
- Máš právo na ochranu vlastního soukromí. Nikdo nesmí nezákonně zasahovat do tvého soukromého života anebo života tvé rodiny. Tvůj domov, pošta pro tebe, tvá čest a tvá dobrá pověst jsou pod zákonnou ochranou.

- Tvoji rodiče nesou společně zodpovědnost za tvou výchovu a vývoj. Mají právo a dokonce povinnost tě vést k tomu, abys dokázal/a uplatnit svá práva a uměl/a respektovat své povinnosti.
- Máš právo vědět, kdo jsou tvoji rodiče a být jimi vychováván/a, pokud to ovšem není v rozporu s tvými zájmy.
- Máš právo vědět, kde jsou tvoji rodiče a pokud jsou v jiné zemi, připojit se k nim. Tví rodiče mají totéž právo vůči tobě.
- V případě odloučení máš právo na to, aby všechna rozhodnutí týkající se tvých vztahů s rodiči s tebou byla projednávána. Pokud žiješ odloučeně od svých rodičů nebo jednoho z nich, máš právo je pravidelně vídat, pokud to není v rozporu s tvými zájmy.
- Adopce smí být povolena jen tehdy, je-li ve tvém zájmu.

Získej vízum:

Kdo jsi?

Místo pro tvoji fotku

Jméno: .....

Příjmení: .....

Národnost/i: .....

Jméno otce: .....

Jméno matky: .....

Adresa: .....

.....

Na co mohu být hrdý/á? .....

.....

.....

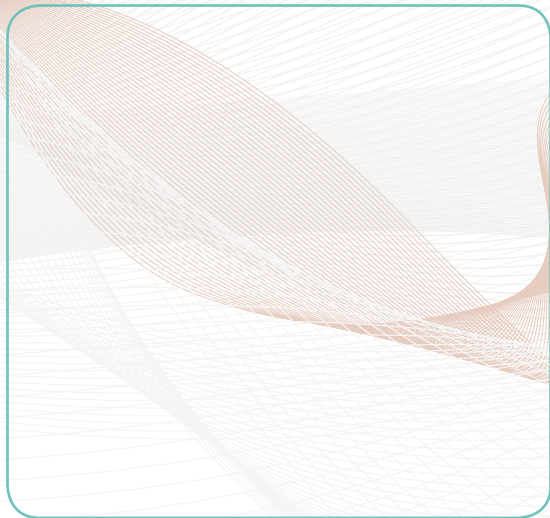
.....

Získej vízum:

Jaký/á budeš?

Představ si sám/sama sebe v roce 2040
a sem sám/sama sebe nakresli:

Znalost jazyků: .....

Vzdělání: .....

Profese: .....

Koníčky: .....

Ženatý/vdaná? .....

Děti? .....

Navštívil/a jsem tyto země/místa: .....

.....

.....

.....

.....

Zastávka třetí –
tvoje svoboda

Tvoje svoboda

- Svoboda mínění: jakmile jsi toho schopen, máš právo vyjádřit svůj názor na cokoliv, co se tě týká. Na tvůj názor je nutno brát ohled.

- Svoboda slova: máš právo se svobodně vyjadřovat, vyhledávat, získávat a šířit informace.

- Svoboda smýšlení, svědomí a vyznání.
- Svoboda sdružování: máš právo se sdružovat s jinými lidmi a účastnit se různých setkání.

Tyto svobody mají ovšem své meze. Musíš respektovat práva a svobody ostatních a nesmíš ohrožovat společnost nebo sám/sama sebe.

Získej vízum:

Sepiš seznam situací doma, ve škole nebo ve tvém městě, kdy bys chtěl/a mít možnost uplatnit svůj názor.

1. Doma

- .....
- .....
- .....

2. Ve škole

- .....
- .....
- .....

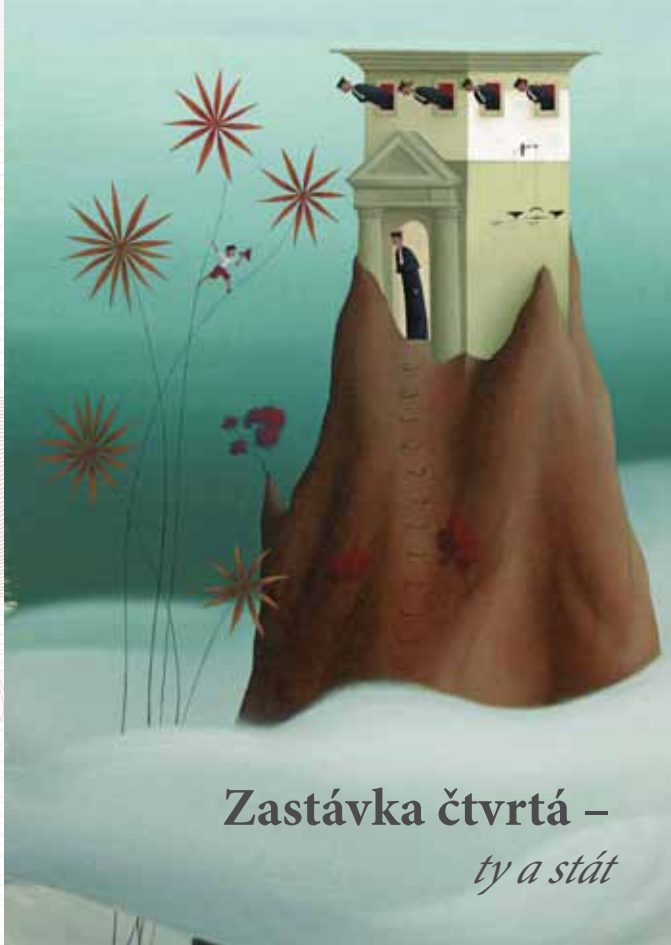
3. Ve tvém městě

- .....
- .....
- .....
- .....

Získej vízum

Fantastickou možností jak se něco naučit a poučit ostatní představuje internet. Tam se ale mohou ukrývat různé nástrahy! Zahraj si online hru WeboWou diWočinou, abys zjistil/a, jak se na internetu chránit. Hra je dostupná v mnoha jazycích na

www.wildwebwoods.org

Zastávka čtvrtá –
ty a stát

Ty a stát

- Stát musí učinit vše nezbytné, aby ti pomohl uplatnit tvá práva a svobody.
- Stát tě musí chránit a zajistit vše pro tvé dobro. Musí napomoci tvým rodičům nebo osobám, které se o tebe starají, tím, že vytvoří instituce a služby, které na tvé zájmy a tvoje blaho dohlédnou.
- Pokud nemůžeš žít se svou rodinou, stát ti musí zajistit ochranu a pomoc. Musí nalézt řešení, které bere v úvahu tvou minulost a tvou kulturu, a ty máš právo na to, aby tvá situace byla pravidelně kontrolována.

- Pokud jsi se stal/a obětí násilí, stát ti musí pomoci a umožnit ti návrat k normálnímu životu.
- Máš právo na spravedlnost. Stát musí zajistit, aby systém vymáhání spravedlnosti byl přizpůsoben tvým specifickým právům a potřebám.
- Nesmíš být vystaven/a mučení nebo krutému či ponižujícímu zacházení.
- Nesmíš být popraven/a nebo odsouzen/a na doživotí.

- Nesmíš být nezákonně uvězně/a. Zadržení musí zůstat posledním krajním opatřením, být co nejkratší a zohledňovat tvé potřeby a věk. Ve vazebním zařízení musíš být umístěn/a odděleně od dospělých a vždy, s výjimkou případů, kdy by to bylo v rozporu s tvými zájmy, máš právo zůstat v kontaktu se svou rodinou.

- Ve válečných podmínkách tě stát musí chránit a postarat se o tebe. Je-li ti méně než patnáct, nesmíš být odveden/a do ozbrojených sil.

Mezinárodní úmluvy jsou vlastně smlouvami mezi státy. Tyto smlouvy stanoví pravidla, jež je nutné dodržovat, ale zároveň vybízejí státy, aby zavedly taková opatření, která budou pro děti ještě příznivější. Pokud zákon platný ve tvé vlasti je pro tebe příznivější než určitá úmluva, pak musí být uplatněn tento zákon.

Získej vízum:

Zkus si představit a popsat tu nejlepší zemi pro děti:

Měla by být .....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Napadá tě, jakým způsobem by ve Vaší zemi měl stát pomáhat dětem:

- s tělesným nebo duševním postižením

- které musely uprchnout ze své země

- které byly obětí fyzického násilí

Zastávka pátá –
mezinárodní organizace
a ty

Mezinárodní organizace a ty

Státy společně vytvořily celou řadu mezinárodních organizací. Některé z nich, jako například Organizace spojených národů (OSN) a Rada Evropy (RE), byly založeny pro ochranu lidských práv, aby bránily konfliktům a napomáhaly rozvoji spravedlivější a demokratičtější prosperující společnosti. Prakticky jsou všechny úmluvy dílem těchto organizací, jež zároveň podnikají kroky k tomu, aby takto stanovená práva jednotlivé státy dodržovaly.

Na dodržování Úmluvy OSN o právech dítěte dohlíží Výbor pro práva dítěte. Aby tento výbor mohl zhodnotit, jak si jednotlivé státy vedou, vychází z informací, které mu každá země poskytne a také naslouchá názorům nezávislých institucí pro ochranu lidských práv (mezi ně patří i dětská komisaři a ombudsmeni), nevládních organizací (například místních charitativních), ale i samotných dětí a mladých lidí.

Po zvážení veškerých informací sepíše tento Výbor pro práva dítěte dokument, jemuž se říká "závěrečné připomínky" k situaci v hodnoceném státě. V něm komise uvede hodnocení pokroku při prosazování Úmluvy v dané zemi a poukazuje na věci, jež vzbuzují obavy a zároveň formuluje doporučení, jak v oné zemi situaci dětí vylepšit.

Děti se také mohou s jednotlivými případy obrátit na Evropský soud pro lidská práva. Soud například shledal, že jistá země porušila Úmluvu, protože děti neochránila před tělesnými tresty ve vězení, ve škole i doma. Další země zas neposkytla ochranu dívce, která cestovala sama.

Existují také mezinárodní organizace, které nebyly založeny státy, ale vznikly z dobročinné iniciativy. Ty hrají velmi důležitou roli tím, že státům radí a také je nutí, aby práva dětí chránily lépe.

Získej vízum:

Zkus si najít na internetu:

1. závěrečné připomínky Výboru pro práva dítěte, týkající se tvé země:

www2.ohchr.org/english/bodies/crc/

.....

2. co dělá Rada Evropy v oblasti dětských práv:

www.coe.int/children

.....

3. řadu zajímavých videí a zvukových záznamů na webové stránce Unicef MAGIC:

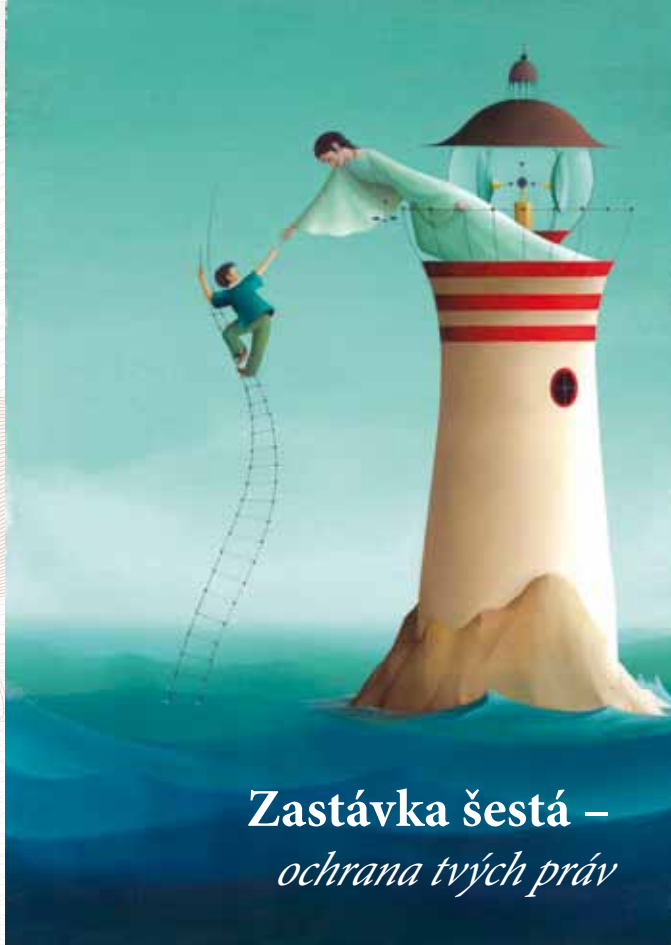
www.unicef.org/magic

.....

4. webovou stránku Informační sítě pro práva dítěte, kde najdeš úžasnou spoustu informací poskytnutých vládami, charitativními organizacemi a všemi možnými mezinárodními organizacemi:

www.crin.org

.....

**Zastávka šestá –
*ochrana tvých práv***

A co když se tato práva nedodrží?

Uplatnění některých práv může být z pádných důvodů pozastaveno, například pro tvou ochranu před závažným nebezpečím nebo s ohledem na tvou zralost nebo věk. Jistá práva, například právo na život, vzdělání, zdraví a ochranu před násilím a vykořisťováním, nesmějí být omezena nikdy, ani tvými rodiči nebo učiteli. Získáš-li pocit, že tvá práva byla porušena, máš možnost:

- promluvit s někým, komu věříš, například s rodiči, učiteli, lékaři, kamarády, se sociálními pracovníky nebo s těmi, kdo se o tebe starají;
- zavolat na speciální linku pro děti – oběti násilí a promluvit si s někým, kdo ti dokáže pomoci;
- obrátit se na policii, podat stížnost a požádat o ochranu ;
- kontaktovat dětského ombudsmana nebo některé dobrovolné sdružení, které se zabývá ochranou práv dětí;
- nebo za jistých okolností se můžeš dokonce obrátit na Evropský soud pro lidská práva.

Získej vízum:

Sepiš si všechna jména a telefonní čísla lidí a organizací, na které se v případě potřeby můžeš obrátit.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

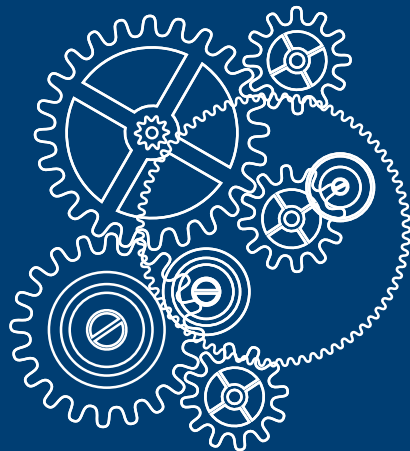
.....

.....

.....

.....

Rada Evropy

Blahopřejeme!

Blahopřejeme!

Ted' máš všechna potřebná víza, abys mohl lépe hájit svá práva.

Věříme, že se ti cesta za tvými právy líbila. A teď je důležité, abys všechno to, co jsi se naučil/a, předal/a lidem ve tvém okolí, dospělým i dětem. Určitě už tě napadla spousta věcí, které by bylo možné udělat pro zlepšení života mnoha dětí. Doufáme, že se ti do toho bude chtít a že uděláš, co bude v tvých silách, abys své nápady uskutečnil/a!

*Celý náš tým ti přeje hodně štěstí
na cestě za dobrodružstvím!*

Máš chuť o svých nápadech povědět lidem z Rady Evropy?

Můžeš:

- poslat e-mail na adresu children@coe.int
- poslat dopis nebo obrázek na adresu
**“Building a Europe for and with children”
Council of Europe
F-67075 Strasbourg Cedex France**

Nezapomeň připojit své jméno, zemi a věk! Některé zprávy a obrázky chceme zveřejnit na naší webové stránce.

**Fotogalerie mých
kamarádů a rodiny**

COUNCIL
OF EUROPE

CONSEIL
DE L'EUROPE

---

www.coe.int